

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer wandelende tak

Phasmatodea

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1 Overzicht 3
2 Natuurlijk gedrag en behoeften 4
3 Huisvesting en verzorging 5
3.1 Huisvesting 5
3.1.1 Gezelschap 6
3.1.2 Bodembedekking en inrichting 6
3.1.3 Temperatuur 6
3.1.4 Water en luchtvochtigheid 6
3.1.5 Warmtelamp of -mat 7
3.1.6 Dagelijks lichtritme en de seizoenen 7
3.1.7 Verrijking 7
3.2 Voeding 7
3.3 Verzorging 8
4 Gedrag en omgang met het dier 9
5 Gezondheid 9
5.1 Voortplanting en bijhorend gedrag 9
5.2 Meest voorkomende gezondheidsproblemen 10
6 Aankoop of adoptie 11
7 Kosten 12

1 OVERZICHT

Voer
Ik eet planten en heb soms een speciale voorkeur voor een plantensoort.

Luchtvochtigheid
Afhankelijk van de soort waartoe ik behoor, hou ik van een droge of vochtige omgeving.

Terrarium
Ik heb graag veel klimmogelijkheden en soms ook verse droge bladeren op de bodem.

Nachtdier of dagdier?
Ik ben meestal 's nachts actief.

Camouflage
Met mijn vorm, kleur en gedrag heb ik me perfect aangepast aan mijn omgeving.

Gezelschap
Soms kan ik ook in groep worden gehouden, pas hierbij wel goed op.

Temperatuur
Ik heb meestal warme temperaturen nodig.

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTEN

Wandelende takken zijn insecten die behoren tot de orde van Phasmatodea. Er zijn minstens 3000 soorten en 480 geslachten gekend en naargelang de soort verschilt de vorm, grootte en kleur van hun lichaam. Ze komen voor in Azië, Midden- en Zuid-Amerika en Afrika, maar ook in Europa. De meeste wandelende takken leven echter in gebieden met een tropisch klimaat. Het klimaat in hun leefgebied wordt gekenmerkt door warme temperaturen en weinig temperatuurschommelingen. Hoewel ze vaak in het bladerdak van vochtige tropische bossen worden aangetroffen, komen sommige soorten, bijvoorbeeld van het geslacht *Timema,* ook voor in drogere gebieden met enkel struikgewas. Alle wandelende takken zijn planteneters, maar sommige soorten hebben een erg gespecialiseerd dieet en eten enkel de bladeren van een specifieke plantensoort uit hun leefgebied. De meeste soorten zijn vooral 's nachts actief en rusten overdag.

Wandelende takken zijn meesters in de kunst van de camouflage en imiteren diverse delen van planten, zoals twijgen, schors of levende of dode bladeren. De meeste soorten hebben een slank en lang lichaam, met fijne poten, zodat ze eruit zien als een twijgje. Daarnaast hebben sommige andere soorten een robuust lichaam met bladvormige extensies op de poten en het lichaam. Ze lijken als twee druppels water op een blad doordat ze de ongelijke randen en de nervatuur van het blad nabootsen en door de diverse schakeringen van groen op de rug- en buikzijde. Deze 50 soorten behoren tot de subfamilie *Phylliinae* of echte bladinsecten en vertegenwoordigen slechts 1 tot 2% van de gekende soorten wandelende takken.

Daarnaast perfectioneren alle soorten wandelende takken de gelijkenis met de (voeder)plant door het uitvoeren van speciale gedragingen zoals heen-en-weer wiegen. Hiermee bootsen ze de plantendelen na die door de wind bewegen. In geval van onmiddellijk gevaar houden ze zich stil. Zelfs de eieren zijn succesvol gecamoufleerd en vertonen een grote gelijkenis met plantenzaden. Sommige soorten hebben bijkomende verdedigingsstrategieën ontwikkeld om belagers af te schrikken, en spuiten bij gevaar een schadelijke of bijtende vloeistof, afkomstig uit hun klieren, en andere soorten hebben dan weer doornige poten.

Afhankelijk van de soort verschillen wandelende takken in lichaamsgrootte. De grote soorten hebben een lichaamslengte van 20 tot 30 cm of langer. Er wordt zelfs aangenomen dat de vrouwelijke *Phobaeticus chani* uit Borneo met haar lichaamslengte van 35 cm het langste insect ter wereld is. De meeste soorten hebben een lichaamslengte van 6 tot 10 cm, maar enkele soorten worden maar tot 4 cm lang.

De meeste soorten wandelende takken hebben geen vleugels of hebben verkorte of volledig gereduceerde vleugels, waardoor ze niet kunnen vliegen. Van sommige soorten, bijvoorbeeld van de subfamilie *Aschiphasmatinae*, kunnen de mannelijke dieren wel vliegen. Mits een goed verzorging, huisvesting en gevarieerde voeding voorzien worden, kunnen sommige soorten 3 maanden, maar andere tot 3 jaar oud worden.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	*Animalia* (Dieren)
Stam	*Arthropoda* (Geleedpotigen)
Klasse	*Insecta* (Insecten)
Orde	*Phasmatodea of Phasmida* (Wandelende takken)

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Afhankelijk van hun oorspronkelijke leefgebied hebben wandelende takken behoefte aan een bepaalde inrichting en klimaat. Sommige soorten zijn relatief gemakkelijk te houden, maar diverse andere hebben specifieke behoeften met betrekking tot de temperatuur, luchtvochtigheid, voeding en/of ventilatie en zijn daarom beter geschikt voor een ervaren hobbyist. Het is daarom aangeraden om je vooraf te informeren over de specifieke verzorging van het dier dat je zou willen houden. De Phasmid Study Group (PSG) is een internationale groep van liefhebbers van Phasmatodea die van de 400-tal soorten wandelende takken en -bladeren die als huisdier worden gehouden een aparte verzorgingsfiche hebben gemaakt. Je kan deze PSG-lijst via het internet raadplegen.

Een wandelende tak heeft een terrarium nodig, bij voorkeur van glas. De grootte van het terrarium is afhankelijk van de grootte van een volwassen dier. Als vuistregel neem je voor de hoogte minstens driemaal de lengte van het lichaam van het volwassen insect, en minstens tweemaal voor de lengte van het terrarium. Concreet betekent dit dat voor een volwassen wandelende tak met een lichaamslengte van 20 cm een terrarium van minstens 60 x 40 cm (hoogte x lengte) moet worden voorzien. De kleinste soorten wandelende takken (6 tot 10 cm) worden in een terrarium van minimaal 25-30 x 20 x 20 cm (hoogte x lengte x breedte) gehouden. Jonge dieren kunnen tijdelijk in een kleiner verblijf worden gehouden, zoals een glazen pot die is afgesloten met gaas en een elastiek, maar gedurende hun groei moet je het formaat van het verblijf wel aanpassen aan hun grootte.

Wandelende takken hebben behoefte aan veel licht en afhankelijk van de soort aan veel of weinig ventilatie. Door een roostertje in het terrarium kan er in een klein terrarium genoeg ventilatie zijn, maar voorkom tocht of ontsnapping door het rooster. Bekijk ook per soort wat de ideale ventilatie is. Gaastopterrariums worden veel gebruikt bij wandelende takken omdat ze dan niet bij de warmtelamp (voor tropische soorten) kunnen komen en zich niet kunnen verbranden of kunnen ontsnappen.

Plaats het terrarium op een stevige ondergrond en op een rustige plaats. Trillingen kunnen voor stress zorgen. Voorzie een achterwand in het terrarium, dan voelt het dier zich beschut en veilig.

In het terrarium moeten aanwezig zijn:

- een relatief open plek met takken met een warmtelamp erboven voor tropische soorten
- veel schuilplekken en klimmogelijkheden tussen het gebladerte, aangepast aan de behoeften van de soort en op een warme en koele plaats
- een thermometer
- een hygrometer, om de geschikte luchtvochtigheid voor je soort te garanderen
- een plantensproeier met vers leiding- of regenwater

3.1.1 Gezelschap

Sommige soorten wandelende takken moeten alleen gehouden worden. Dan gaat het o.a. om de *Anisomorpha* of de *Pseudophasma* of andere soorten die een sterk bijtend zuur uitscheiden of doornige poten hebben. Andere kan je wel samen houden met enkele soortgenoten of zelfs met andere soorten. Hou alleen soorten samen die dezelfde klimaat- en voedselvoorkeur hebben, bijvoorbeeld alleen soorten die een warme omgeving met hoge luchtvochtigheid nodig hebben. Daarnaast is het niet aangeraden kleine, fragiele soorten samen te houden met grote soorten zoals *Heteropteryx, Haaniella* or *Eurycantha,* want die kunnen de kleine dieren ernstig verwonden. “Blad-soorten” van de familie van *Phylliidae* zoals bijvoorbeeld soorten van het geslacht *Phylium*, zijn een categorie die evenmin samen met andere soorten wandelende takken worden gehouden, omdat ze door hun bladvormig uiterlijk door andere (niet bladvormige) soorten kunnen worden aanzien als voedsel. Kannibalisme kan ook voorkomen onder de *Phylliidae*-soorten, als ze met te veel in het terrarium worden gehouden of als ze niet voldoende voedsel ter beschikking hebben.

Vermijd overbevolking in het terrarium, in het bijzonder voor de soorten *Phobaeticus serratipes*, *Lopaphus* of *Pseudodiacantha macklottii*, die daardoor vaak hun poten verliezen.

3.1.2 Bodembedekking en inrichting

Als bodembedekking is kokosvezel of turfstrooisel aangeraden. Pas op voor giftige stoffen zoals kunstmest. Potgrond is daarom meestal ongeschikt. De inrichting en dikte van de bodembedekking verschillen naargelang van de soort. Voor wandelende takken die hun eieren in de bodem leggen wordt een laag van minstens 5 cm voorzien, maar voor soorten die van nature altijd in bomen leven, kan dit minder zijn. Sommige soorten hebben ook graag een (deels) vochtige bodembedekking.

Bekijk per soort wat de bijkomende noden met betrekking tot de inrichting zijn. Zo leven sommige soorten van nature hoog in dichte vegetatie, zorg dus met veel vegetatie voor klimgelegenheid. Daarnaast zijn andere soorten meer bodembewoners. De soorten *Haaniella, Aretaon, Hoploclonia, Dares* of *Eurycantha* bijvoorbeeld, schuilen overdag op de bodem onder gedroogde bladeren. Bij de dierenwinkel (meestal een reptielenspeciaalzaak) zijn materialen, zoals gedroogde bladeren te koop, die je direct in het terrarium kan gebruiken. Het beste geef je ze ook de keuze tussen verlichte, schaduwrijke en donkere plaatsen.

3.1.3 Temperatuur

Bekijk per soort wat de ideale dag- en nachttemperatuur is. Bij de meeste tropische soorten moet ’s nachts de temperatuur boven 17 tot 22 °C blijven. Overdag mag die oplopen tot 21 à 28 °C. Door middel van een tijdklok kan je de temperatuur ’s nachts aanpassen. Een thermometer in het terrarium is noodzakelijk, zodat je de minimum- en maximumtemperatuur goed kan opvolgen. Om oververhitting te voorkomen plaats je een terrarium nooit rechtstreeks in het zonlicht. **Raadpleeg de handelaar voor specifieke temperatuurvoorwaarden voor je gekozen soort wandelende takken.**

3.1.4 Water en luchtvochtigheid

Bekijk per soort wat de ideale luchtvochtigheid is. Voor soorten die van nature in een droge omgeving leven, is de luchtvochtigheid vrij laag, maar een te droog terrarium kan echter het vervellen bemoeilijken. Voor andere soorten moet de luchtvochtigheid hoog zijn en/of de bodembedekking deels vochtig.

Een te hoge luchtvochtigheid kan schimmelinfecties in de hand werken, maar met een hygrometer kan je de luchtvochtigheid controleren. Afhankelijk van de behoefte, vernevel je het terrarium dagelijks of enkele keren per week lichtjes met water uit de plantenspuit. Wees voorzichtig bij het besproeien als je nimfen (jonge wandelende takken) in het terrarium hebt: door hun kleine gestalte kunnen ze immers in een druppel water blijven plakken en verdrinken.

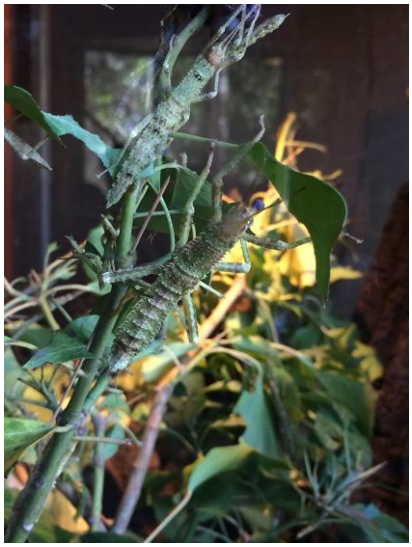
3.1.5 Warmtelamp of -mat

Het is aangeraden om **geen warmtematten onder in het terrarium** te plaatsen, dit droogt de bodem te sterk uit. Als het terrarium plaatselijk moet worden bijverwarmd, dan is een warmtemat **aan de zijkant en buiten het terrarium** geschikt. Daarnaast is een warmtelamp ook geschikt. Wel moeten de dieren ook dan nog een koelere plek in het terrarium hebben om zich terug te trekken. Hou er bij de inrichting van het terrarium rekening mee dat de wandelende takken nooit de verwarmingselementen kunnen aanraken.

3.1.6 Dagelijks lichtritme en de seizoenen

Omdat de meesten soorten wandelende takken nachtdieren zijn, is extra verlichting of uv-licht niet nodig. Een wandelende tak heeft elke dag 12 uren zonlicht en 12 uren duisternis nodig, met een kleine ledlamp kan je de activiteit van het dier 's nachts gedurende maximaal 2 uren gadeslaag.

3.1.7 Verrijking

Door nieuwe prikkels te geven stimuleer je het dier en doorbreek je zijn dagelijkse routine. Verrijking[1] kan bestaan uit afwisseling in voeding, in klimmogelijkheden, enz. Maak slim gebruik van de beschikbare ruimte om het terrarium complexer te maken. Herschik bijvoorbeeld het terrarium en voorzie nieuwe gemakkelijk beklimbare plekken. Takken of twijgen met een andere structuur of dikte, een nieuwe plant, gedroogde bladeren, een andere bodemtextuur zoals bijvoorbeeld mos zijn andere opties. Gebruik planten die niet giftig zijn en veel bladeren hebben.

Verdiep je in de kenmerken van zijn natuurlijke leefomgeving om nog meer tegemoet te komen aan de behoeften van je huisdier. Kijk dagelijks naar het dier om zijn gedrag en behoeftes te leren kennen. Een passief dier dat weinig gebruik maakt van de ruimte, is mogelijk ziek of geeft aan dat de omgeving niet goed voldoet of te koud is. Naar manieren zoeken om je dier te verrijken is leuk, zowel voor mens als dier!

3.2 VOEDING

Een wandelende tak eet diverse plantenbladeren. Hoewel de exotische soorten gewend zijn aan ander voedsel, accepteren de meeste soorten de bladeren van inheemse struiken en bomen. Andere soorten zijn echter erg kieskeurig en eten enkel plantensoorten uit hun oorspronkelijk leefgebied.

Geschikte voedselplanten zijn:

- braam (*Rubus sp.*)
- roos (*Rosa sp.*)
- aardbei (*Fragaria sp.*)
- eik (*Quercus sp.*)
- eucalyptus (*Eucalytus gunnii*)

Sommige soorten eten ook rhododendron (*Rhododendron sp.*), klimop en andere. Raadpleeg de handelaar voor specifieke voedselgewoonten voor je gekozen wandelende takkensoort.

[1] Via voedsel of kunstmatige voorwerpen, inrichting van het verblijf, geuren of interactie met soortgenoten of andere diersoorten nieuwe en positieve prikkels aan het dier aanbieden om de kwaliteit van het leven van in gevangenschap gehouden dieren, te verbeteren.

Bruine harde bladranden worden niet gegeten en moeten vooraf worden weggeknipt. Pesticiden in zelfgeoogste planten kunnen dodelijk zijn voor deze insecten. Oogst enkel uit niet vervuilde gebieden en zeker niet van planten naast wegen, landbouwvelden of publieke parken, want die zijn vaak besproeid met insecticide. Controleer de takken goed op spinnen en spoel ze goed af. Schraap eventueel de doorns af.

Plaats de stammen van verse voedselplanten in het terrarium in een pot met vers water, en afhankelijk van de temperatuur en de luchtvochtigheid blijven ze 1 tot 2 weken goed. Dek de pot af met aquariumfilterwatten of keukenrol, zodat de wandelende takken niet kunnen verdrinken. Dieren die overdag veel wandelen of aan elkaar knagen, bijvoorbeeld aan de antennes of poten, hebben honger, voorzie dus altijd genoeg voedselplanten om kannibalisme te voorkomen. Pas op dat je bij het vervangen van de voedselplanten geen kleine nimfen bij het vuilnis gooit!

3.3 VERZORGING

Dagelijks:

- Controleer de temperatuur, luchtvochtigheid en werking van de warmtelamp of –mat
- Verwijder dorre plantendelen, en knip verdorde bladeren weg
- Voor wandelende takken uit tropische, vochtige gebieden vernevel je dagelijks het terrarium lichtjes met water uit de plantenspuit
- Bekijk de activiteit van de dieren en controleer ze op kwetsuren

Minstens eenmaal per week:

- Verwijder elke week, of tweewekelijks alle voederplanten en geef vers voer
- Vervang natte bodembedekking of wanneer nodig
- Afhankelijk van de soort, bevochtig je het terrarium één of meerdere keren per week met water uit de plantenspuit

Minstens elke drie maanden of wanneer nodig:

- Plaats de dieren in een tijdelijk onderkomen. Verwijder vervellingsresten en reinig en ontsmet het terrarium en de attributen grondig met een oplossing van koud water en 10% javel (100 ml/1 liter water). Spoel goed na met zuiver water om javelresten te verwijderen. Als het droog is, vul je het terrarium met nieuwe bodembedekking.
- Mijten kunnen een echte plaag vormen in een terrarium en hinderen het dier erg. Mijten gedijen goed in een vochtige omgeving en hoge temperaturen in combinatie met onvoldoende ventilatie. Vervang de bodembedekking en reinig de attributen in dat geval. Om een mijtenplaag op natuurlijke wijze te bestrijden kan je de natuurlijke vijand van mijten, de roofmijt, inzetten.

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Er is een grote verscheidenheid van voorkomen bij de soorten en sommige soorten beschikken bovendien over uitzonderlijke eigenschappen. Wegens hun tengere lichaamsbouw moeten ze voorzichtig behandeld worden. Met sommige soorten moet je opletten omdat ze een bijtende vloeistof kunnen sproeien die tijdelijke blindheid en aanzienlijke pijn kunnen veroorzaken bij mensen (bv. *Anisomorpha bupestroides* of *Sipyloidea sipylus*), scherpe doornen op de poten hebben of flink kunnen bijten of knijpen. Gebruik een veiligheidsbril en raak deze soorten beter niet aan. Gebruik een bak om over het dier te zetten en schuif het deksel voorzichtig onder het lichaam. Bied aan ongevaarlijke soorten je vlakke hand aan, zodat het dier er zelf kan oplopen. Jonge nimfen laat je een pot inlopen. Ruk het dier nooit van een tak en neem het nooit zomaar aan het lichaam vast.

Wandelende takken vervellen om te kunnen groeien en zijn in die periode ontzettend kwetsbaar. Het exoskelet (uitwendig pantser) is na de vervelling erg week en heeft enige tijd nodig om uit te harden. Afhankelijk van de soort en de omstandigheden vervellen jonge vrouwelijke wandelende takken tot 6 keer en mannelijke dieren tot 5 keer. De wandelende tak bereidt deze periode goed voor en trekt zich terug. Wanneer je een gedragsverandering bemerkt, zoals enige tijd op dezelfde plaats blijven hangen of krommende bewegingen maken, dan verhoog je eventueel de luchtvochtigheid. Er kunnen zich problemen voordoen bij het vervellen en dit heeft vaak te maken met een te hoge of te lage luchtvochtigheid. Stoor het dier absoluut niet en voeder het dier tijdens deze periode niet.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

De verschillen tussen beide geslachten zijn duidelijk te zien. Vrouwelijke dieren zijn meestal veel groter en dikker en soms ook feller gekleurd. Mannelijke wandelende takken hebben ook een verdikking aan de onderzijde van hun achterlijf. Bij gevleugelde soorten hebben mannelijke dieren grote vleugels of kunnen de vrouwelijke dieren meestal niet vliegen.

Wandelende takken ondergaan een incomplete metamorfose gedurende het opgroeien. Eens uit het ei zijn de nimfen kleine versies van de volwassenen. Bij soorten met vleugels verschijnen de vleugels pas na de laatste vervelling. Ongeveer 2 tot 4 weken na de laatste vervelling zijn de wandelende takken geslachtsrijp en kunnen ze paren. Sommige soorten kunnen zich ook parthenogenetisch voortplanten als er geen mannelijke dieren in de buurt zijn. Parthenogenese is een vorm van aseksuele voortplanting zonder bevruchting door een mannelijk dier. Uit de onbevruchte eieren komen dan wel jonge nimfen, maar enkel vrouwelijke.

Over het algemeen vindt voorplanting plaats tussen een mannelijk en vrouwelijk dier. Mannelijke dieren vinden vrouwelijke dieren op grote afstand door geursignalen (feromonen) te volgen, terwijl visuele signalen bij vrouwelijke dieren een rol spelen om de partner te herkennen en tijdens het paarritueel. Tijdens een seksuele bevruchting rijdt het mannelijke dier enkele dagen mee op de vrouwelijke wandelende tak. Door zijn achterlijf te krommen maakt hij contact met haar onderlijf. Hierdoor kan hij een spermapakketje overdragen dat het vrouwelijke dier kan opslaan voor de bevruchting van de eieren op een later tijdstip.

Afhankelijk van de soort, legt de vrouwelijke wandelende tak één ei of met tussenposen enkele eieren per dag. Gedurende een periode van meerdere weken of maanden (afhankelijk van de soort) leggen ze in totaal niet minder dan 100 tot 2000 eieren. Een buisvormige structuur die is vastgehecht aan de buik, wordt door het insect gebruikt om de eieren te leggen (legbuis of ovipositor). Sommige soorten blijven in het gebladerte en laten de eieren gewoon uit de legbuis vallen. Andere soorten lijmen de eieren aan voederplanten of doorprikken planten met de legbuis om de eieren in de bladeren te leggen. Nog andere soorten dalen af naar de bodem en leggen de eieren in de bodem. De eieren zijn vaak gecamoufleerd en zien eruit als plantenzaden of uitwerpselen.

Het kan lang duren voordat de eieren uitkomen, en bij sommige soorten kan dit zelfs 6 maanden tot een jaar duren. Als je wilt kweken met je wandelende tak, dan kan je ervoor kiezen de eieren gewoon in het terrarium te laten liggen of ze apart te kweken in een kweekbak bij een temperatuur van 22 tot 24 °C. Verwijder beschimmelde eieren.

Afhankelijk van de soort komen de nimfen na 2 tot 12 maanden uit. Een relatief grote nimf wringt zich uit een klein ei en gaat onmiddellijk op zoek naar voedsel. Vaak rennen de dieren de eerste dagen veel. Controleer of alle nimfen voedsel kunnen vinden. Knip bladeren af en biedt ze aan als de nimfen zelf geen nieuw blad kunnen aanbreken. Vernevel elke avond lichtjes het terrarium met water. Tijdens de groei vervellen de nimfen meerdere keren tot ze volwassen zijn op 3 tot 6 maanden.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

De meest gekende ziekten bij wandelende takken zijn een gevolg van:

- **Ecto-parasieten of infectieuze organismen** bv. bacteriën, mijten en schimmels.
  Symptomen: witte vlekken, weinig eetlust, slap aanvoelen, op de grond liggen, vocht uit de bek, beschimmelde eieren.
  Zorg voor een goede hygiëne en maak het hele terrarium schoon. Hou zieke wandelende takken apart. Als ze schimmelinfecties hebben, dan helpt het soms om de wandelende takken droger te zetten. In geval van mijten kan je online roofmijten bestellen, want deze doen de wandelende tak niets en eten de parasieten op.

Controleer vers geoogste voederplanten op de aanwezigheid van spinnen, rupsen, enz. De planten grondig afspoelen kan helpen.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Als je een wandelende tak wilt houden, dan verdiep je je best op voorhand goed in de soort waarvoor je interesse hebt. Sommige soorten zijn moeilijker te houden dan anderen. De gemakkelijkste soort is de Indische wandelende tak (*Carausius morosus)*. Andere soorten wandelende takken hebben meer specialistische zorg nodig of kunnen je verwonden. Een wandelende tak is een terrariumdier, en enige technische kennis van terraria is dus vereist. Bedenk waarom je een wandelende tak als huisdier wil en of het dier aan die verwachtingen kan voldoen?

De volgende vragen helpen je over de aankoop van een wandelende tak na te denken:

- Kleine soorten worden enkele maanden oud, andere soorten worden tot 3 jaar oud, kan je er zolang voor zorgen?
- Begrijp je dat het geen knuffeldier is, maar enkel mooi is om naar te kijken?
- Heb je genoeg ruimte voor het terrarium?
- Begrijp je dat je ze dagelijks moet verzorgen en minstens elke 2 weken op zoek moet naar nieuw plantenvoer?
- Is er iemand die de wandelende takken kan verzorgen als je op vakantie gaat?
- Heb je ongeveer 11 euro per maand per dier over voor de voeding en verzorging?

Wandelende takken kan je kopen in een dierenspeciaalzaak of bij fokkers. Een verantwoordelijke verkoper zal je graag bijstaan met advies. Kies een verkoper bij wie de dieren er gezond uitzien, de terraria proper zijn, de dieren veel gezonde voedselplanten en klimmogelijkheden hebben, geen verminkingen hebben en er voldoende ruimte is in het verblijf. Als je bij een handelszaak koopt, dan is de consumentenwetgeving van toepassing en heb je een wettelijke garantie op de gezondheid van de dieren.

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop geen zwakke of zieke dieren, zo hou je foutieve handel in stand. Vraag na of de dieren in gevangenschap gekweekt zijn! Sinds 1 januari 2025 is het namelijk verboden om dieren te houden die in het wild gevangen werden. Let goed op of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Koop geen dieren met afgerukte poten of gebroken antennes, want dit wijst erop dat het dier al volwassen is. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij Dierenwelzijn Vlaanderen via het Meldpunt verwaarloosde en mishandelde dieren.

Transporteer het dier in een dichte geïsoleerd bak. Maak vooraf het terrarium volledig op orde en warm. Kijk de eerste dagen of het dier wel goed eet en de luchtvochtigheid en temperatuur goed zit. Na aankoop moet het dier **een aantal dagen wennen aan de nieuwe situatie.** Geef het dier die rust, want dit is een stresserende periode.

7 KOSTEN

De aankoopprijs van een wandelende tak begint bij enkele euro's, grotere en meer bijzondere exemplaren kosten natuurlijk veel meer.

De aankoop van een terrarium en de meeste toebehoren is een eenmalige investering. Richtprijzen kan je hier vinden.

Maandelijks kost een wandelende tak ongeveer 11 euro voor voedselplanten, elektriciteit en water.

Wat kost een wandelende tak jaarlijks?

Jaarlijkse kosten	Bedrag
Warmtelamp	20 euro
Planten	60 euro
Bodembedekking	20 euro
Elektriciteit en water	40 euro
Totaal	**140 euro**

Postadres
Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn